

Kort verslag werkbezoek Melkveehouderij Stokman Koudum 22 december 2022

25 Deelnemers: 18 melkveehouders; 4 vertegenwoordigers van WEN; 1 vertegenwoordiger van respectievelijk Gemeente Opsterland, Fascinating en Colsen

Het bedrijf Stokman; melkvee met monomestvergisting

Stokman melkt 280 koeien en vergist op zijn bedrijf de mest van 600 koeien tot groengas.

Van twee bedrijven in de omgeving wordt mest per auto aangevoerd.

Stokman heeft de kleinste installatie, maar die heeft toch nog de mest van 600 koeien nodig om rendabel te zijn.

Van beide externe bedrijven wordt twee keer per week een volle vracht aangevoerd door een professioneel bedrijf die elke vracht meet en bemonsterd. Tegelijk gaat er elke keer een vracht vergiste mest mee terug.

Het is wel een afweging geweest of het mengen van de mest van drie bedrijven ook een nadeel zou zijn. In de praktijk blijkt dat niet het geval.

Door het professioneel meten en bemonsteren is de mestboekhouding geen probleem. RVO en LNV maken daar geen probleem van. Om de mestboekhouding van de drie bedrijven op jaarbasis rond te maken moet er soms een vracht extra worden opgehaald of gebracht.

Ook voor het verspreiden van dierziekten heeft het mengen van de mest tot nu toe geen problemen gegeven.

Door vergisten gaan er al bacteriën door, maar als WEN het plan uit voert om thermofiel te gaan vergisten op een hogere temperatuur is dat nog gunstiger.

Bedrijf sterker

Stokman is met vergisten begonnen om het bedrijf sterker te maken. Vergisten heeft bedrijfstechnisch geen nadeel, maar door met dagverse mest te werken gaat de methaan uitstoot van het bedrijf met 25 procent naar beneden. Dat is door officiële continue metingen aangetoond. Dat betekent dat de emissie van de stal bijna helemaal weg is. De resterende methaan emissie komt rechtstreeks van de koe.

In het kwaliteitsprogramma Focus Planet

van Friesland Campina levert monomestvergisting een plus op van 0,22 cent per kg. In de loop van volgend jaar wordt dat naar verwachting nog wat hoger voor het vergisten van dagverse mest.



Uitrijden met sleepslangen en water

Stokman rijdt de vergiste mest met sleepslangen over het land en voegt water toe bij het uitrijden. Daardoor wordt stikstof verlies bij het uitrijden voorkomen en komt alle stikstof uit de vergiste mest beschikbaar voor de plant. Bij het uitrijden van de vergiste mest moet wel wat preciezer worden gewerkt, omdat het gehalte aan minerale stikstof bij vergiste mest wat hoger is dan bij gewone drijfmest. De stikstof uit vergiste mest komt daardoor sneller beschikbaar voor de plant.

Voldoende organische stof

Door vergisten is het organische stof gehalte van de vergiste mest wat lager. Toch blijkt uit langjarig onderzoek op proefboerderij De Marke dat het organische stof gehalte van de grond ook na vergisting goed op peil blijft. Dat komt omdat door vergisten vooral de onstabiele organische stof uit de mest verdwijnt. Als je niet vergiste mest uitrijdt verdwijnt die minder stabiele organische stof in de lucht en komt niet beschikbaar voor de bodem.

Goede relatie met woonwijk

Een vrij nieuwe woonwijk ligt op ruim 300 meter van het bedrijf. Bij de bewoners was in het begin weerstand en vrees voor overlast. Door goede uitleg en rondleidingen door de stallen en langs de vergister zijn de vrees en de weerstand weg gevallen. Er is geen enkel bezwaarschrift tegen de omgevingsvergunning ingediend. De wijkbewoners spreken nu met enige trots over de vergister waar het groene gas voor de verwarming van hun huizen wordt ge[ro]duceerd. Tegen die zelfde achtergrond kijken de wijkbewoners naar het transport van de mest per tankauto naar het bedrijf. Ze zijn zich bewust dat in elke volle vracht mest genoeg groengas zit om een burgerwoning een half jaar te verwarmen. Die goede relatie met het dorp is geen voordeel in euro's, maar Stokman ziet dat voor zijn bedrijf wel als een plus.

Solidaire collegialiteit nodig

Stokman geeft aan dat het voor de bedrijven op afstand geen extra aandacht vraagt om de mest aan de vergister te leveren, maar je moet natuurlijk wel extra alert zijn op verontreiniging. De mestsnijder voor de vergister kan niet tegen blokjes hout in de mest en als het formaline bad in de mest belandt verstoort dat de bacterie werking in de vergister. Je moet solidair genoeg zijn met elkaar om daar op te letten.

Bij weidegang extra mestaanvoer van elders in de zomer

Bij Stokman gaat weidegang voor en daarom is er in de zomer minder mest beschikbaar van het eigen bedrijf. Dat wordt opgelost door dan wat meer mest te halen van de bedrijven op afstand. Die hebben altijd wel mest over. Aldus draait de vergister ook in de zomer op volle capaciteit. Bij de plannen van WEN wordt ook rekening gehouden met weidegang in de zomer. Wellicht worden met een aantal bedrijven overeenkomsten gesloten voor alleen levering van mest in de zomer.

Vergisten helpt bij vervallen derogatie

Stokman ziet voor vergisten van mest ook een belangrijke rol na het vervallen van de derogatie. Door direct na het vergisten de vergiste mest door een stikstofstripper te laten lopen kan het stikstof gehalte van de vergiste mest worden verlaagd. Het stikstof gehalte van de drijfmest die de boer naar de vergister stuurt is hoger dan het stikstof gehalte van de

vergiste mest die hij terug krijgt. Op die wijze gaat er dan niet meer dan 150 kg N uit mest over het land. De stikstof die de stripper uit de vergiste mest haalt kan in de toekomst waarschijnlijk als kunstmest alsnog naar het bedrijf of het wordt op de markt verkocht.

Positie melkveehouderij sterker door vergisten dagverse mest

Al met al constateert Stokman dat vergisten voor de technische bedrijfsvoering op het melkveebedrijf geen nadeel maar een voordeel is. De positie van het melkveebedrijf kan flink worden versterkt door monovergisting van dagverse mest.

Dat is een antwoord van de veehouderij op de discussie in de samenleving over groengas, broeikasgas en stikstof.

De plannen van WEN passen daar erg goed bij, omdat WEN de vergister gaat runnen en de boeren daar geen omkijken naar hebben.

Stokman geeft WEN de tip om nu door te pakken. Er is grote behoefte aan groengas, de prijzen voor het gas zijn hoog en de opbrengstprijzen van de groengas certificaten stijgt snel. Er komt in de komende periode genoeg mest voor de vergister beschikbaar.

WEN en de Friese Drieslag

Pieter de Kroon van WEN vertelde dat de provincie Fryslân het plan van WEN heeft omarmd om lokaal met een groep van 25 boeren mest te gaan vergisten om Wijnjewoude aardgas vrij te maken.

De provincie wil daarom in Wijnjewoude een pilotproject starten dat de Friese Drieslag gaat heten. Het project heeft als doel de productie van groengas en het fors terugdringen van de emissies van broeikasgas en stikstof.

Onderdeel van dit project is het winnen van dagverse mest door het afdekken van de roostervloer met rubbermatten.

Samen met de Provincie wordt gezocht naar een regeling om het afdichten van de roostervloer en de opslag van dagverse mest op de boerderij voor de deelnemende boeren flink te subsidiëren.

Meer informatie over de Friese Drieslag staat in een aparte notitie.

Hoe verder?

Bij de afsluiting van het werkbezoek concludeerden WEN en de aanwezige boeren dat het belangrijk is om mestvergisting rond Wijnjewoude van de grond te krijgen zoals beschreven in het project De Friese Drieslag.

Dat is in het belang van Wijnjewoude en van de melkveehouders. Het moet daarom een project worden van WEN en de veehouders.

Met die boodschap gaat WEN aan de slag en betreft de veehouders bij de uitvoering.

Vragen of opmerkingen? Harm de Kroon 06 5151 8236 of hdekroon@planet.nl